చేపలు

డిశంబరునెల.... వరికోతలు జోరుగా సాగుతున్నాయి. కూలీలు ఏవేవోపదాలు గొణుగుతూ సందడిగా కదులుతున్నారు. కోతలు కోసేవాళ్ళు కోస్తూ, మోతలు మోసేవాళ్ళు మోస్తూ, పంచలు గొట్టే వాళ్ళు కొడుతూ- తూర్పారబట్టేవాళ్ళు తూర్పారబడుతూ - క్షణం తీరిక లేకుండా పనులు చేస్తున్నారు-వరి కోసిన పొలాలల్లో పశువుల కాపర్లు పశువులను అదిలిస్తూ కొండపొడుగు రాగం తీస్తూ ఏవేవో పాటలు పాడుతూ పశువుల మేపుతున్నారు. కొందరు పిల్లలు పొలాలల్లో ఉరుకులు పరుగులు పెడుతూ పరిగలు ఏరుకుంటున్నారు. ఒడ్డెదమ్మడు ఎలుక పొక్కలు తవ్వుకుంటున్నాడు. షెకెదార్లు ఆడకూలీలతో పరిహాసా లాడుతూ- మొగకూలీలను బూతులు తిడుతూ ఒడ్లవెంట అటీటు తిరుగు తున్నారు.... కల్లం దగ్గర దొర గడంచలో కూర్చుండి సిగరెట్టు తాగుతూ ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు - అతని పక్క మోతుబరి రైతు చంద్రయ్య నిలబడి ఎవడిమీదో చాడీలు చెప్పుతున్నాడు....

అలాగా చెరువు కింద వాతావరణం చాలా సందడిగా ఉంది. దానిపేరు పెద్దమ్మ చెరువు- అది రెండు కొండల మధ్య ఊరికి రెండు మైళ్ళ దూరంలో ఉన్నది.... దాన్ని ఎప్పుడు ఎవరు తవ్వించారో ఎవరికీ

తెలియదు.... నక్కాశాలును అడగుతే మాత్రం 'ఎనుకటి రాచ్చాసులు....' కథ చెప్పుకొస్తాడు.... ఇంకొకణ్ణడుగుతే రాముడో భీముడో తవ్వించిం డంటాడు.... దొర "మాతాత కట్టి పోయించిండం'' టాడు.

చెరువు కానుకొని తూరుపువేపు పడమటివేపు రెండు కొండలు ఉత్తరంగా కొంతదూరం వెళ్ళి అక్కడ అడ్డంగా ఉన్న మరో పెద్ద కొండను కలుస్తాయి.... దానిమీద ఎప్పటివో కోటలు, బురుజులు, తురకల సమాధులు, ఫిరంగులు చాలా ఉన్నాయి.... చెరువుకానుకొని ఉన్న రెండు కొండలు అన్నీ నల్లటి పరుపు బండలే- అక్కడక్కడ బండల నెర్రెల్లో నల్లరేసు చెట్లు, పాలకొడిశెచెట్లు- అక్కడక్కడ మద్దిచెట్లు- తవిసిచెట్లు ఉన్నాయి.... వాటి చుట్టూ సీతాఫలం పొదలు, పరికిపొదలు, బలుసుపొదలు ఉన్నాయి.... పడమటివేపు కొండ అంచున వ్యాపించిన పరుపు బండల మీదనే వరి కల్లాలున్నాయి.... పొలాలల్లో నుండి బారులుగా కూలీలు కల్లాలవేపు నడుస్తున్నారు.

చెరువులో దక్షిణపువేపు కొండనానుకొని కొంతమేర ఇసుకపర్ర తేలి ఉన్నది. ఇసుక పర్రమీదికంతా తీగెదారు పొదలు పెరిగి ఉన్నాయి. నీళ్ళవేపు అడ్డంగా ఒక మద్దిచెట్టు పెరిగి దాని కొమ్మలు నీళ్ళను తాకుతున్నాయి. తీగెదారు పొదల్లో ఇద్దరు వ్యక్తులు కూర్చున్నారు. వాళ్ళ ముందు నాలుగైదు గాలం కొయ్యలున్నాయి. నీళ్ళలో తెల్లగా తేలుతున్న గాలపుబెండ్లు టకటక కిందికీ మీదికీ కొట్టుకుంటున్నాయి. ఇద్దరిలో ఒకడు ముసలివానిలాగా కనిపిస్తున్నాడు కాని నిజానికి అతడు ముసలివాడు కాడు.... అతని పేరు నక్కాశాలు....

నక్కాశాలు నక్కలా వంగిపోయి ఉంటాడు.... ఎముకలు పొడుచుకొచ్చిన భుజాలు కనిపించే చిరిగిన గుడ్డబనీను తొడుక్కున్నాడు- బాగా మాసిపోయిన గుడ్డముక్కొకటి నెత్తికి చుట్టుకున్నాడు- ఆ గుడ్డ

ముక్కలో ఎప్పుడో తాగి ఆర్పేసిన మొక్కి చుట్టొకటి చెక్కుకున్నాడు. మనిషి పుల్లలా ఎండిపోయిన మామిడి పిక్కలాగున్నాడు. దవడ ఎముకలు వికృతంగా పొడుచుకువచ్చాయి.... చప్పిడి దవడల మధ్య నోరు.... ఎండిన పెదిమల లోపల పొగాకు నమలడం వలన గారపట్టిన పళ్ళు- అక్కడోపోస ఇక్కడోపోస పెరిగిన పిల్లిగడ్డం. ఎండిపోయిన బావుల్లాంటి కళ్ళు.... చూపులు నక్కచూపుల్లా గాలంబెండుమీదున్నాయి.

రెండవవాడు ఇంకా పసితనంపోని పిల్లవాడు- పిల్లవాడు మాగిన కుండతీరు నల్లగా ఉన్నాడు- తాటిపండులాంటి గుండుమీద చిన్నజుట్టు- చిరిగిన లాగు తప్ప ఒంటిమీద మరేం లేదు.... పేరు శంకరి.... పదేపదే లేచి నిలబడి లాగు వడిపెట్టి మొలదారంకింద దోపుకొని మళ్ళీ కూర్చుంటున్నాడు. బెండు మునగకముందే గాలం పైకి ఇగ్గుతున్నాడు.... మళ్ళీ ఏదో తిడుతూ గాలం నీళ్ళల్లో వేస్తున్నాడు....

"పిలడా! సాపలంత తెలివి తక్కువయిగాదు. తుక్కు జిమ్మలు గాలంసుట్టు ముసురుతున్నట్టున్నయ్....ఏది ఫేటి కొంచెం ఎక్కువిడువు- లోతునీళ్ళల్లయితే తుక్కు జిమ్మలబాదుండది.... ఇంటున్నవా ?" నక్కాశాలు....

"నీయక్క తుక్కు జిమ్మల కనపిసనముల్తె. ఏమనుకుంటన్నయో? ఎఱ్ఱ గొరికి గాలం ఉత్తయి జేత్తన్నయ్"

"ఒరే తుత్తు బుడతడా? గల్లెగిరిపడ్తె సాపలు బడ్తయా? ఒడుపు దెలువాలె" నక్కాశాలు పండ్లు బిగపట్టి గాలం గుంజిండు గండెపరుక తెల్లగ పైకొచ్చింది....

"సూసినవా? గీగండె గాలం సూసిందంటె కాసేపు సయ్యాట లాడ్తది.... బెండు బుడుఫుంగ తీర్గ మునిగి తేల్తది.... సయ్యన గుంజిన వనుకో మళ్ళ గాలం కాడికి రాదు...." నక్కాశాలు గండెపరుక

గురించి చెప్పుకపోతున్నాడు.

పడమటివేపు సూర్యుడు చెరువులో తానమాడుతున్నాడు.... చెరువు నీళ్ళమీదినుండి చల్లగా గాలితోలుతోంది.... చెరువులో తెల్లగా అలలు కదులుతున్నాయి.... కొండ అంచుకు తాకి కిలకిలనవ్వుతూ అలలు వెనకకు తిరిగిపోతున్నాయి. ఎక్కడో పొదల్లో అడివికోడి అదే పనిగా కూస్తోంది.... ఇసుకపర్రమీద ఏవో పక్షులుచేరి నీల్లబందుకు జలకాలాడుతున్నాయి. ఎదురు కొండమీద ఏదో పక్షి ఎగురుతోంది. నల్లరేను చెట్టుమీద నాలుగు కోతులు కిచకిచమంటూ సరసాలాడుతున్నాయి. ఒకటి అర చందమామ చేపలు నీళ్ళమీద ఎగురుతున్నాయి.... కలువ మొగ్గలు గాలికి తలలూపుతున్నాయి.... పిల్లవాడు పులకించిపోయి ఏదో పాట ఎత్తుకోవడానికి రాగం తీశాడు....

"హుశ్శ్.... సప్పుడు సేయవద్దు...."

"నాకు బయమైతందే సిన్నాయినా...." శంకరి గునిసిండు.

"గంగుకనే నిన్ను రావద్దన్న- ఒరే సుప్పనాతి శంకరిగా! పాటలుబాడ్తె సాపలు బడ్తాయిరా? ఆదిగాక ఎవడన్న ఇంటె కొంప మునుగుద్ది.... ఈపు జమిడికె మోతలు మోగుద్ది- ఈపు మోగుతె అదెపాయె- "వారీ! నాకయితె నాత్రికి కూడుండది- గప్పుడు సూస్కో. కడుపుల పేగులు సోన్నాయిలు తమ్మల్లు...." అశాలు పెదిమలు బిగబట్టి " దా....దా బిడ్డా! దా.... నువ్వు బుడుగలిచ్చినప్పుడే అనుకున్న " గాలాన్ని సుతారంగా పైకి లాగాడు.... మాల పంకిడిగాడు లివ్వర లివ్వర కొట్టుకుంటూ బయటకొచ్చింది. దాన్ని సుతారంగా గాలం ముల్కునుండి ఊడదీసి తంగపోస గుజికి గుచ్చి- గాలం ఎర్రను సరిచేసి దానిమీద ఉమ్మేసి మళ్ళీ నీల్లల్లోకి విసిరాడు.

"అలుగుసల్లకని తీసుకచ్చి- గీఅడివిలకు దెత్తివి?" శంకరయ్య....

“ధుత్తేరి ఏంబయంరా? మనుషులకు బయపడాలె- ఎందుకంటె ఆడెనుక తీపులు దీత్తడు- గీడేమున్నదనిరా బయ్యం....శంకరీ గీ మాల పంకిడిగాడున్నడుగదా! దీని పులుసు నువుదిన- ఉత్తబోలా! మన బామని దొరతీర్గ- ఇన్నావురా? ఎనుకచ్చేటియి ముందటచ్చేటియి దెల్వదు.... ఎర్ర గన్పిచ్చిందో సంబురంగ బుడుగలిచ్చి లటుక్కన మింగి కూసుంటది- బస్! గంతే మన గుజిల బడ్డదనుకో? ఉత్త ఆశగొట్టు- ఆశ ఆరుపాల్లు- దరిద్రం మూడుపాల్లు. మనబామని దొరో? ఎవనిదన్న భూమి గన్పడ్డదా? లటుక్కన మింగుదామనుకుంటడు. అన్ని మింగెటోడు పెద్దొర.... అడ్తని నెత్తి బుడుతడు కొడ్తె బుడుతని నెత్తి బోడోడు గొడ్తడట- మన పెద్దొర బట్టతలోడేగదా! ఆడు ఈ నెత్తిగొరుగుతడు.... సప్పుడు సెయ్యకుంట మింగికూసుంటడు- ఆడు బొమ్మెశాపసొంటోడు ముంగటికి ఏశాపచ్చినా మింగేత్తడు. మజ్జెల బదునాం ఎవడు? బామని దొరే! తడుకదీసినోడెవడు? మాలపంకిడిగాడు- దొర దొరతీర్గనే ఉంటడు. పట్వారిగాడు బదునామయి పోతడు. కని గిది నీళ్ళల్ల పట్టబోతమా! సత్తెదొరుకది. బామనోడు లెక్కల్ల గట్లనే- సిక్కురాతలు రాత్తె పెద్దోడు ధంగయి పోవాలె- నా ఎర్ర సెలుక గట్లనే గంగల గల్పిండు-ఆడు దిన్నడా? ఆనినోల్లె మన్నుబోసి దొరే ఇగ్గుకున్నడు....” నక్కాశాలు చెప్పుకపోతున్నాడు....

పిల్లవానికి ఈ వ్యాజ్యాల విషయం ఏమంత ఆసక్తిగా లేదు. చేపలు కూడా పడటం లేదు. మనసు ఎక్కడో వరి పొలాల్లో గెంతుతున్నది. అక్కడయితే ఎండ్రికిచ్చలు పట్టచ్చు. ఊరుపేరు లేని పాటలు పాడొచ్చు. పరిగేరుకోవచ్చు.... ఆఖరుకు తూము మీదికెక్కి చెరువులో దూకి ఈతలు కొట్టవచ్చు. ఇదేదీ కాకున్నా కాలువవెంట జిమ్మలు పట్టవచ్చు. ఇక్కడో- మాట్లాడకుండా కనీసం చెయ్యి కాలు కదుపకుండా- ఒక్క దగ్గర కూర్చోవాలంటే కట్టేసినట్టుగున్నది- తను నిన్న మొన్న

నేర్చుకున్న పాటలు గొంతులో పోటెత్తుతున్నాయి.... కాని ఈ గాలప్పు చేపలు తీసుకవెళ్ళకుంటే అయ్య తంతడు.... తను వాడిగి గుడిసె మూలకు చేరుకుంటే తిడ్తడు.... ఆతరువాత అవ్వ ఎదో అంటుంది- అవ్వను తంతడు- ఎడుపులు పెడబొబ్బలు....అయ్యదగ్గర ఏదో వాసన వస్తుంటది....పిల్లవాడు తండ్రి గుర్తుకురాగానే గజగజ వనికిపోయిండు....

"శంకరీ! నువ్వేం బయపడకు.... బయం మంచిదిగాదు.... నా బతుకంత గీ బయంతోనే ఆకుకు అందకుంట పోకకు పొందకుంటయి పోయింది. ఇన్నాప్ప బిడ్డా! మీ ఆయ్య లఫంగ- తాగుబోతునాకొడుకు- నాకూ అన్పిత్తదిరా తాగాల్నని.... తాగినోడు అదురుట్టవంతుడు- ఆనికి ఏదేవి పోతుండది.... బిడ్డా! నువ్వింక సిన్నోనివి. లోకం సంగతి ఎరిగినోనివికావు- అయ్యగొడ్తె ఏడుత్తవు- ఏడ్సేడ్సి ఏన్నో కుక్కతీర్గ మలుసుక పండి గుర్రుకొడ్తవు. అవ్వ ఏనాత్రో లేపి ఇంతకూడు బెడ్తె ఏనాత్రో కుక్కతీర్గ తింటవు. కనిశంకరీ! నా కడుపుల పుట్టెడు సొదున్నా ఏడువలేనే? ఎడ్సేటందుకు ఏంమిగిలింది నాలంజెపియి?.... నా కడుపుల ఎన్నేండ్ల దుక్కమో పేరుకుపోయిందిరా! పొద్దుగూకేదనుక గిట్ల ఎన్నో కొట్టిపోసుకుని గుడిశెకు బోతేమున్నది? మీ సిన్నవ్వను పంతరగడు సెందురడుంచుకునె- నాకేం మిగిలింది బిడ్డా! గుడిశెల గడుకెసుల సిప్ప... నాత్రి ఎంత కొట్టిపోసుకున్నా కంటిమీనికి కునుకురాదు....',

"నువ్వే పాడోనివి. ఎల్లవ్వ సిన్నే మంచిది" శంకరయ్య....

"నేను కాదన్ననా బిడ్డా! మనుషులంతా మంచోళ్ళే గనమ్మిక తోనే బతుకుతున్న....కని మనిషెనుకున్న సొమ్ము ఆన్ని కుక్కనుజేసి ఆడిత్తది. మీ సిన్ని పదేండ్లు నాతోనుంఢలేదా? ఏమంట గసెందురుగాని కన్ను బడ్డదో! దాన్నెత్తుకపోయిండు....భూములు గుంజుకోంగ ఏమన్న! ఎడ్లెవుసం గుంజుకోంగ ఏమన్న- ఏమన్ననో ఏమనలేదో నా మనుసు

కెరుక.... ఒంటిగాని సేత ఇంటికిరాదట.... మీ సిన్ని పోయిన్నాడు అని గొంటికె పిసికేత్తామనుకున్న- కని ఆడెవడు మోతెవరి రైతు! ఆనేనుకెవలున్నరు? పెద్దొర!.... ఊళ్ళె పెద్దమనిషి. పంచాతులు పడావులు, దెంపటోడు ఆడే.... నా మనుసుల గీ ఇసారం ఆనికి తెలిసిపోద్ది- రెండోకంటికి దెల్వకుంట సక్కాశన్ని బొంద బెట్టిత్తడు- సక్కాశడు గల్లెందుకు సత్తడు? నేను సత్తె ఎవడేడుత్తడు- నువ్వేడుత్తావ్ బిడ్డ?" అశాలు పెదిమలు ఎందుకోవణికాయి....

"సిన్ని మా ఏడుత్తది నాతోని గనాడు నీకు మెకకుల బువ్వ పంపలే?"

''ఔ బిడ్డా! అది సీతమ్మోరిలెక్క సెరలసిక్కింది. గసెర ఇడిపియ్యాల్నంటె నేను రాములవార్ని గాదుగదా! గందుకనే గాని దగ్గరుండి పోయింది- కని బిడ్డా ఆన్ని....'' ఆశాలు గాలం విసురుగా పైకితీసిండు. ఈ సారి గాలం వెంట జెల్లవచ్చింది...

''గీ జెల్లసుత ఉత్తగనే పడ్తదిగదా!'' శంకరయ్య మాట మార్చాడు.

"ఔ బిబిడ్డా గిది మీసిన్ని అసొంటిది- తెల్లగ ఎట్లున్నదో సూడు! సక్కదనముంటేం లాభం అయిమూల ఎెరికలేంది? లోకం సంగతి ఎరిక జేసుకోకుంటె గిట్లనే ఎవడో గాలమిసురుతడు....'' ఆశాలు చెప్పుకపోతున్నాడు.

''ఇయ్యల్ల నాకు సాపలు పడ్తలేవ్- మా అయ్య ఈబ్బలు గొడుతడు....'' శంకరయ్య బెదురుగా చూశాడు.

"నా తండ్రీ నేను నిన్నుగొడ్తంటె సూత్తాసురా! నేనిన్ని సాపలిత్త, సరేనా?''

శంకరయ్య ''సరే'' అన్నాడు.

ఇంతలోనే చెరువు కట్టకింది పొలాల్లోనుండి పెద్దగా అరుపులు వినిపించాయి. నక్కాశాలు నక్కలా ముడుచుకపోయి వంగి వంగి నడుస్తూ కొండరాయి పాకి నుదురుకు చెయ్యడ్డం పెట్టుకొని దూరంగా చూశాడు. "వీనమ్మల కుక్కలు దెం.... లంజకొడుకులు పొద్దుందాక చేపిచ్చుకొంటరు. కైకిల్లిచ్చేకాడ తకురారు బెడ్తరు కడుపుమండినోళ్ళు ఊకుంటరా? ఉహూ, కొడుకులాలా ఎనుకటి కాలంగాదు. తవ్వి చ తంగెళ్ళ బీకిచ్చుకోను....'' గొనుగుతూ వెనుకకు తిరిగొచ్చాడు....

అప్పటికి పొద్దు పూర్తిగా వాలిపోయింది.

''ఏమయ్యిందే?'' శంకరయ్య.

ఆశాలు ఎదో ఆలోచిస్తూ గొణుగుతూ, తుప్పతుప్ప వూస్తూ శంకరయ్య మాట విన్పించుకోలేదు.

''నేను నుత సూసత్త....'' శంకరయ్య లేచి నిలబడినాడు

''అద్దద్దు....గీడ మన మున్నమని ఎరికయ్యిందంటే సెందురు గాడురికత్తడు.... సెరువు ఆడు గుత్తగొన్నట్టు తిడుతడు.... వాని పంతరగడు నోట్లె.... తన్నినాతంతడు.... తన్నుతె ఆనిపాపాన ఆడే పోతడుగని మన కడుపుమీన గొడ్తే- గీన్ని శాపలు గుంజుకుంటె రేపు గియ్యాల్లదనుక ఒక్కపొద్దే....''

"నీయవ్వ....నాకు శాపలద్దు ఏమద్దు....'' శంకరయ్య గునిసిండు

'ఇగరారా, నీతోనిసావచ్చిందే!-' ఏంబుట్టిందిరనీకియ్యాల్ల కుదురుగ కూసుంటలెవ్? మొయ్యశాపతీగ్గ ఉరుకులాడ్తన్నవ్. అవుబిడ్డా! ఎవడాగుతడు. ఎంతకనాగుతడు? పాపం బరపూర నిండినంక- గలొల్లెందో ఎరికేనారా! సంఘపోల్లచ్చిండ్లు- కూల్లు ఎక్కువియ్య

మంటంరాలె. ఇయ్యద్దు.... కంఠ్లె కనుపాపల తీర్గ వానవ్వల కుక్కల్ దెం.... ఆళ్ళ పొలాలు సాది సవరచ్చెన జెయ్యాలె. దున్ని దోకి గుమ్మలు నింపినోళ్ళ ఆకట సావాల్నా! మనకు మంచి బూముండ పాపమేనాయే.... నేనెందుకు గీ దొంగ శాపలు బట్టి బతుకుత? నా బూమిల నేను బంగారం పండిచ్చుకుందు. గిదే సెర్వేనుక సీతమ్మ మిట్ట నీకెరికేనా? అట్టిశాపలు గాల్సుక తినేమొగమా, గదినాదే.... గదానికి మా ఎల్లికి కడుపుబోయినప్పుడు సెందురుగాడిచ్చిండు. ఆడెంత రాసుకున్నడో ఎవనికెరుక? అడ్డీకడ్డిగట్టి ఊడలాక్కున్నడు. అయిందా! ఆడికి తెల్లారిందా! ఆడికి సేతియికిలన్న సేసి బతుకుత మనుకుంటె తోడు గుంజుకున్నడు. వారీ శంకరీ ఇగ నాకడిపు మనలదా? నువ్వే సెప్పు....

గీ సంగపోల్లు మనూల్లెకచ్చినంక నాకైతె గుర్రానెక్కినంత ఖుషామతుగున్నది పిలడా, నువ్వు గపదాలినలే 'సుత్తిమనది-కత్తి మనది పారమనది- పలుగు మనది దొర యేంచెరో?'- కని బిడ్డా ఆందరొక్కటిగావాలె.... మనకు కడుపోటి కాలిపోయింది- కడుపు తిప్పలకు మనోల్లు ఆళ్ళ గులాంగిరి సేత్తరు మీ అయ్యనే సూడు ఊరంత ఊరుపట్టయితే డాసరోడు తాళ్ళపట్టన్నట్టు. ఆడు పెద్దొరికింద కుక్క బతుకు బతుకుతండు- మనిషి తాగకుంటె మంచోడె- కని ఆడు తాగకుంటె మనిషికాడు. అనికెర్కలేదా పెద్దొర సంగతి?.... అనియి బూములు గంగలగల్సి పోలేదా? మీ అవ్వమీన బామనోడు.... ఆడే.... నాలెముచ్చు పట్వారిగాడు సెయ్యేసిండని పెద్దొర కాళ్ళమీన బడ్డడు. గక్కన్నే ఆడు తప్పిపోయిండు.... పెద్దొర అంతకు పచ్చి లంగ.... కిందికుండ కిందుండంగనే మీని కుండ మీనుండంగనే నడిమి కుండ తప్పతీసెటోడు. నీ కెందుకు లేరా గియ్యన్ని ముచ్చట్లు! మేం సావు

బతుకులు బతికినం కని గీ బతుకు గిప్పుడు మార్తదంటండ్లు సంగపోల్లు మారకుంటేమయితది.... నాకేమున్నది లంజెపియి పోయేటందుకు? మరినేనెందుకు బయపడ్తన్న?.... ఒక్కన్నని!.... అందరం గూడితె టుప్పా!....'' ఆశాలు కండ్లు మెరుస్తుండగా చెప్పుతున్నాడు. హఠాత్తుగా చెప్పడమాపి గాలం కొయ్య లేపిండు. ముల్కికిమళ్ళీ ఎర్రగుచ్చి నీళ్ళల్లో వేసి తలగుడ్డలో చెక్కుకున్న మొక్కి చుట్టతీసి నోట్లోపెట్టుకొని పక్కజేబులోనుండి చెకుముకి సంచి తీసి కసిగా నిప్పుకొట్టి చుట్ట ముట్టిచ్చుకున్నాడు.

అంతకంతకు అలజడి పెద్దదయ్యింది. ఆశాలు భయం భయంగా గాలాలు తీసి దారాలు కొయ్యలకు చుట్టిండు. శంకరయ్య అదే పని చేసిండు. చేపల గుజి ఎడంచేత పట్టుకొని శంకరయ్యను కుడిచేత జబ్బపట్టుకొని పరుపు బండలమీదికి లాక్కపోయిండు.

అక్కన్నుంచి పెద్దొర వరికల్లం స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది.... వరికల్లంలో కూలీలు బారులుగా నిలుచున్నారు. ఆడోల్లు చేతులారుస్తూ తిరుగుతున్నారు. శంకరయ్య తండ్రి పెద్ద కర్ర అడ్డంపెట్టి వాళ్ళను తోస్తున్నాడు. పెద్దొర కొంచెం ఎత్తుబండ మీదికెక్కి చెయ్యెత్తి తిడుతున్నాడు. ఆ తిట్లు స్పష్టంగా విన్పించడంలేదు.... పట్వారి కాసేపు దొర దగ్గరికి, కాసేపు కూలోల్ల మీదికి ఉరుకులు పరుగులు పెడుతున్నాడు.... దొరకు ఎడంవేపు చంద్రయ్య నిలబడి గాలిలో కర్ర తిప్పుతున్నాడు.... అతని వెనుక కర్రలతో దొర మనుషులు నిలబడి ఉన్నారు....

ఏమయ్యిందో ఏమో, దొర మనుషులు కూలివాళ్ళమీద పడి కొడుతున్నారు.... కూలోళ్ళు రెచ్చిపోయారు.... ఎవరి నెవరుకొడుతున్నారో తెలియకుంటయ్యింది.... మొగకూలీలు దొర మనుషులను

వెంటబడి తరుముతున్నారు. స్త్రీలు వడ్లు కొంగులకెత్తుకుంటున్నారు.

శంకరయ్య భయంగా నక్కాశాలును కౌగలించుకున్నాడు. ఆశాలు కండ్లెందుకో మండుతున్నాయి. దవడ ఎముకలు కదులుతున్నాయి.... అంతూపొంతూ లేకుండా తిడుతున్నాడు.

మరి కొంత సేపటికి లొల్లి తగ్గింది ఎవడో వరికుప్పెక్కి ఏదో చెప్పుతున్నాడు. ఆ గుంపులో దొర లేడు- దొర మనుషులు లేరు. కొందరు పొలాలల్లో గట్లవెంట పరుగెత్తుతున్నారు....

"నక్కాశిగా.... లంజకొడుకా...." ఆశాలు వెనుక నుండి పిడుగు పడ్డట్టుగా విన్పించింది. ఆశాలు చేతిలోని చేపల గుజి కిందబడి చేపలు బండలమీద చెల్లాచెదరుగా పాకుతున్నాయి. గాలపు కొయ్యలు కింద పడిపోయాయి.

ఆశాలు వెనుదిరుగుదామనేటాల్లకే మడ్డిమీద తన్ను- అతికష్టంగా పడబోయి తమాయించుకొని వెనుదిరిగి చూశాడు.

ఎదురుగా నిలివెడెత్తు చంద్రయ్య.... అతని నుదురు చిట్లి నెత్తురు కారుతున్నది.... తెల్లటి అంగీ చిరిగి ఉన్నది.... కళ్ళు చింతనిప్పుల్లా మండుతున్నాయి రుమాలు లేని బోడినెత్తి.... చేతిలో కర్ర.... సాక్షాత్తు యముని సద్దకుని తీరు నిలబడ్డాడు. ఇందాకడి గలాటలో తన్నులు తిని పారిపోయి ఎటూ తోచక ఇటు పరుగెత్తుకొచ్చాడు.... ఇక్కడ నక్కాశాలు కన్పించిండు.... ఆ కోపంతోనే నక్కాశాలును తన్నిండు....

"నీ బాంచెన్ ... గిప్పుడే అచ్చిన...." ఆశాలు నిలువెల్లా వణికి పోతున్నాడు. పిల్లవాడు ఎటూ తోచక సన్నగా, భయం భయంగా ఏడుస్తున్నాడు.

"నీ పెండ్లాన్ని... దొంగలంజకొడుకులాలా! మీ అంతం కండ్ల

జూత్త.... ఏకుమేకయిపోయింది బంచత్.... సెరువుల శాపలు ఎవని సొమ్మనుకున్నావ్ ?'' చేతిలోని కర్రతో ఆశాలును కోపంగా కొట్టసాగిండు.

ఆశాలు దెబ్బలు తప్పించుకోను వంగుతూఉంటే దెబ్బ ఇంకా బలంగాతాకి, నుదురు చిట్లి రక్తం సొడ సొడ కారసాగింది.

చంద్రయ్య, ఆశాలు నుదుటి రక్తంచూసి కొట్టడమాపాడు...

"శాపలు గుజికుచ్చు మాదెర్‌సోదు.... ఇటియ్యి'' చంద్రయ్య హుకుం.

* * *

ఆశాలు వణుకుతూ అట్లాగే చేశాడు. అప్పటికి సూర్యుడు పూర్తిగా క్రుంకాడు.... పడమటివేపు ఆశాలు నెత్తురు కారుతున్న నుదురు తీరుగా ఎర్రడాలు...

చంద్రయ్య నుదురుకు చెయ్యడ్డంపెట్టి వరికల్లాలవేపు చూశాడు. కల్లాలల్లో మొండి వరికుప్పలు తప్ప జనం లేరు ధాన్యం రాసులు లేవు.

''వీనమ్మల కుక్కల్ దెం.... లంజకొడుకులు తెగిచ్చిండ్లు.... దొరతోని సుతపోరాడ్తన్న లమ్డికొడుకుల, తొండ ముదిరి ఊసరెల్లి కాకముందే, పోలీసు ఠానాకు అప్పజెప్పాల్నయ్యా అంటే వింటేనా? వీనమ్మల అంతుదేలుత్త. సెంద్రయ్యంటె ఏమనుకున్నారో!'' అట్లా గొనుగుతూ, బూతులు తిడుతూ పెద్దపెద్ద జంగలేస్తూ చంద్రయ్య వెళ్ళిపోయాడు....

"మనం పోదామా?'' శంకరయ్య భయం భయంగా అడిగాడు....

నక్కాశాలు నక్కలా ముడుచుకొని చాలాసేపు కూర్చున్నాడు విరాగిలా.... కండ్లు పొడుచుకొచ్చాయి ఎందుకో అతని పెదిమలు వణుకుతున్నాయి.... "బిడ్డా! సూసినవా గిదీ రాజ్జెం!.... ఏడికి బోదాం?

నీకైతే అవ్వయ్యున్నడు నాత్రింత కూడు బెడతరు, నాకెవలున్నరు?"

ఆశాలు కంఠం వణికింది....

"సంగపోల్లు ఉన్నరంటివిగద !...." శంకరయ్యకు ఇక్కడి నుండి ఎప్పుడు వెళ్ళిపోదామా అని ఉన్నది....

ఆశాలు మాట్లడకుండా గాలం కొయ్యలు తీసుకున్నాడు. నలుమూలలా చీకటి వ్యాపిస్తుండగా శంకరయ్య ముందూ ఆశాలు వెనుకా నడుస్తూ చెరువుకట్ట దిగారు....

తీతువ పిట్టొకటి కొండ అంచున బెదిరిబెదిరి అరిచింది....

* * *

ఎవరో మూడిచ్చి చెంపమీద కొట్టినట్టు శంకరయ్య లేచి కూర్చున్నాడు. ఎండపొడ కండ్లమీద పడ్తాంది.... ఊళ్ళో ఎవరో చచ్చినట్టు ఏడుపులు, మొత్తుకోళ్ళు. తిట్లు.... ఉరుకులూ పరుగులూ కండ్లునులుముకుంటూనే గుడిశె బయటికొచ్చాడు. ఊరు ఊరంతా తొక్కిసలాటలో ఉన్నది ఎందుకో చాలా మంది అటిటు ఉరుకుతున్నారు. కాకి బట్టలేసుకున్న ఎర్ర టోపీల మనుషులు లాఠీలతో కొడుతూ వాళ్ళవెంట ఉరుకుతున్నారు.... చేటలు, కుండలు, అంచెలు పాతబట్టలు బజార్లో కొందరు కాకిబట్టలోళ్ళు తెచ్చి పారేస్తున్నారు. మూడు బజార్ల దగ్గర పాలపిట్టరంగు మోటర్లున్నాయి. పట్టుకున్నవాళ్ళను గింజుకుంటున్నాకూడా ఆ మోటర్లల్లోకి తోస్తున్నారు....

పిల్లవాడి నిదుర చెదిరిపోయింది. కాని పరిస్థితి ఏమిటో అర్థం కాలేదు

నక్కాశాలును ఇద్దరు కాకి బట్టలోళ్ళు చెరోరెక్కపట్టుకొని గొరగొర ఈడ్చుకుపోతున్నారు.... అతను పిట్టలా నోరుతెరిచి ఏదో తిడుతున్నాడు.... ఎటూ తోచక తనకు తెలియకుండానే వాళ్ళవెంట శంకరయ్య పరుగెత్తాడు.

మోటర్ల దగ్గర తిట్లు.... ఏడుపులు.... అందులో స్త్రీలు కూడా ఉన్నారు. విచిత్రం తన తల్లి కూడా అందులో ఉన్నది. ఆమె రవిక చిరిగున్నది- వెంట్రుకలు ఊడి ఆమె ముఖం కప్పేశాయి. ఆశాలును మోటర్లో పడతోశారు కాకి బట్టలోళ్ళు.

శంకరయ్య ఏడుస్తూ తల్లిఉన్న వ్యాను ఎక్కబోయాడు- తల్లి ఆందోళనగా వారిస్తోంది- ఎక్కణ్నుండి వచ్చాడో ఒక కాకి బట్టలోడు లాఠీతో శంకరయ్య వీపుమీద పొడిచాడు. శంకరయ్య కూలబడి పోయాడు.

వాళ్ళు దుమ్ము రేపుకుంటూ వెళ్ళిపోయాయి ఆశాలు పండ్లు కొరుకుతూ శంకరయ్య వేపు చెయ్యూపుతూ వెళ్ళిపోయాడు....

శంకరయ్య రెండు పిడికిళ్లలోకి మట్టి తీసుకున్నాడు. కోపంతో దుఃఖంతో అతని ముఖం ఎర్రబారిపోయింది.... బజార్లు నిర్మానుష్యంగా కనిపించాయి. ఎదురుగా ఎర్రగా సూర్యుడు మండుతున్నాడు.... రెండు పిడికిళ్ళలోని మట్టి కసిగా సూర్యునికేసి కొట్టాడు....

❊ ❊ ❊

ఆరు నెలలు గడిచిపోయాయి. శంకరయ్య తల్లి మూడు నెలల క్రిందటే వచ్చింది. నక్కాశాలు మాత్రం మళ్ళీ చాలా రోజులదాక శంకరయ్యకు కనిపించలేదు. ఈ ఆరునెలల కాలంలో ఊళ్ళో చాలా జరిగాయి. రెండు నెలలక్రితం ఎవరో చంద్రయ్య కాళ్ళు నరికిపోయారు. పెద్దొర ఊరు విడిచి వెళ్లిపోయాడు.... ఇప్పుడు చెరువులో నిర్భయంగా చేపలు పట్టుకుంటున్నారు.

ఒకనాడు సాయంత్రం శంకరయ్య పెద్దతూముమీద కూర్చుండి గాలం నీళ్ళల్లో ఆడిస్తూ ఏదో పాటపాడుతున్నాడు. ఆకాశంలో గద్దొకటి గిరికిలు కొడుతూంది. తూములోనుండి నీళ్లు బొయ్యిన పోతున్నాయి....

ఎదురు కొండమీద నెమలి ఒకటి అడుగులో అడుగువేస్తూ నడుస్తున్నది.

శంకరయ్య తలమీద చెయ్యిబడ్డది శంకరయ్య తలెత్తాడు- ఎదురుగా నక్కా-శాలు- గొంగడి కోలాటమేసుకొని నవ్వుతున్నాడు....

"బిడ్డా! బయపడ్డవా? మరింకేమి బయంలేదు. మాలపంకిడిగాడు ఒడ్డున పడ్డడు.... ఇషపు ఇంగిలీకంగాడు తప్పిచ్చుక పోయిండు.... పైన బొమ్మెలున్నయి.... గిప్పుడు ఎర్రగాలం బనికిరాదు- కప్పగాలం గావాలె- మరేం పరువలేదు. మనమే గెలుత్తమ్! నువ్వు మా సంఘంల కత్తవా? రాకుంటేడికి పోతవులే? మీ ఎల్లి సిన్నికి జెప్పు, సోమార మత్తనని" ఆశాలు చెప్పుక పోతున్నాడు.

శంకరయ్య తెరిచిననోరు తెరిచినట్టుగానే ఉన్నది.

"బిడ్డా! ఇగనేం బోత, శాపలుపట్ట నేర్చుకో.... ఆశాలు నిండా ముసుగుపెట్టుకొని కొండ వేపు నడిచాడు.

శంకరయ్య తెరిచిననోరు మూసుకోనేలేదు. శంకరయ్య చిన్న మెదడులో ఎన్నో ప్రశ్నలు.... ఇప్పుడా ప్రశ్నలే ముఖ్యం!

★★★